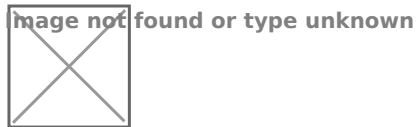

Нова книга „Грижа за страдащата душа“ разглежда пастирската психология и психотерапия

Излезе от печат книгата „Грижа за страдащата душа. Пастирски грижи за хората с психични заболявания и душевни разстройства“ с автор доц. д-р Иво Янев, преподавател по Пастирско богословие и Пастирска психология и психотерапия в Богословския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Подобно издание не е било публикувано от времето на пасторолозите проф. прот. Христо Димитров и доц. свещ. д-р Василий Николов. Затова излизането на труд в областта на родното ни Пастирско богословие може да се нарече голямо събитие, особено когато е посветен на Пастирската психология и психотерапия – област, в която не работи почти никой в България.

Монографията има за цел да представи основните принципи и форми на душегрижие в областта на съвременната пастирската психология и психотерапия. Учението на Църквата, отразено в творенията на св. Отци и особено за частта им, посветена на духовните проблеми на човека и тяхната терапия, е забравено от страна на повечето специалисти психиатри, психолози и психотерапевти. Според доц. Янев в последните десетилетия все по-често представители на съвременната психология и психиатрия се опитват да се завърнат към светоотеческото предание на Църквата и да почерпят от нейните лечебна сила и опит.

В текста са представени двата аспекта на Пастирската психология и психотерапия: светската психология и психотерапия, от една страна, с нейните методи, етиология на заболяванията, както и начините за лечение, но също така светоотеческата и пастирската психология с разбирането за човека, за съставните му части, за състоянието на душата и нейните патологически изменения след греха и страстта, а също и лечението посредством духовните упражнения – пост, молитва, участие в богослужението и, разбира се, тайнствата на Църквата – от друга.

В първата част на монографията се представят накратко библейски сведения

за различни психични заболявания и тяхното лечение. Основен акцент в тази част е поставен върху светоотеческото разбиране за психологията, както и върху терапевтичните и лечебни функции на духовната аскетика (монашеска и енорийска). Извършен е анализ на понятията „страст“, „душа и тяло“ според съвременната психология и психиатрия, както и според богословието на св. Отци. Посочени са по-важните пастирско-психологични аспекти в творенията на св. Трима светители – св. Василий Велики, св. Григорий Богослов и св. Йоан Златоуст, които са важен пример за съвременните християни. Аргументирано са представени видовете психични болести според светоотеческата нозология[1] – лудостта от соматичен (телесен) характер, с демоничен и с духовен произход, както и разбирането за видовете и начините на лечение в историята на светоотеческата терапия.

Във втората част е направен съпоставителен анализ на грижата за страдащата душа на пастирската психология и енорийското душегрижие, от една страна, и съвременната психотерапия – от друга. Посочени са основните граници, норма и патология според християнската аскетика и светската психология. Много важен момент е извършеният от доц. Янев анализ на задачите на пастира и психотерапевта, както и допирните точки по време на грижата им за страдащите от психични заболявания. Изложено е разбирането за болестта според богословието на Църквата, съществен момент в което е психологично-психиатричният анализ на различните болестни състояния и разстройства и тяхната патология според психологията, както и направеният опит за представяне на пастирския поглед за лечение и подкрепа на болните. Подробно са представени и анализирани основните психични болести като депресия, неврози, неврастения, хистерия, психопатия, психоза и шизофрения, епилепсия, както и основни моменти от душегрижието на духовника при всяка една от тях.

В третата глава на книгата са посочени основните форми и методи на пастирското душегрижие за хората с психични заболявания. Разгледана е ролята на свещениците-терапевти в живота и лечебницата на Църквата, тяхната подготовка – богословска, психологична, психиатрична и психотерапевтична. Много важно място в лечението и обгрижването на хората с психични заболявания, според автора, има изповедта и духовното ръководство, и затова именно те са подробно представени в тази част. Посочени са приликите и разликите между християнската психотерапевтична грижа и психоанализата. Важна част в тази глава заема исихазмът като терапевтична практика в душегрижието на Църквата, както и суицидните действия в случаите на хора с ментални заболявания. Посочени са основните

причини за самоубийствените помисли и действия и особено връзката им с психическите болестни състояния, както и грижата на духовника за хората, извършвали опити за суицидни действия, и превантивните мерки за предотвратяването им. Не на последно място е представена грижата на духовника за роднините на психичноболните, които често са пренебрегвани от обществото и от енорията.

Авторът смята, че е необходимо да бъдат поставени ясни граници, както и да бъдат посочени пресечните точки между пастирската психология, от една страна, и светската психология, психиатрия и психотерапия от друга. Първата има за цел да възсъедини целостта на душата, като върне нейния взор към Всеподателя Бога, каквато е ясната цел на християнския живот, а втората чрез фармацевтични и терапевтични средства, да освободи напрежението в душата на човека.

Доц. Янев сочи, че за да извършва нормално и ползотворно своята дейност, особено що се отнася до психичните заболявания, духовникът е длъжен да познава тези болестни състояния и да е запознат със средствата и методите за тяхното лечение. Обикновено спецификата на съответното заболяване, дава възможните терапевтични средства за неговото лечение. Много важно е пастирът да не се намесва в работата на специалиста по психично здраве, напротив, когато вижда, че енорияшът му има нужда от специална грижа, своевременно да го насочи към специалист (по възможност вярващ християнин). Същевременно този специалист не трябва да възприема себе си като духовник и да решава религиозните проблеми на болния, а за тяхното решаване да го изпраща при свещенослужител.

Книгата можете да намерите в Богословския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, пл. „Св. Неделя“ 19, и в столичния храм „Св. Николай Софийски“ на ул. „Пиротска“ 74.

[1] Нозология (от гръцки: νόσος, *nosos*, „болест“ и λόγος „логос“) е учение за болестите. Нозологията отговаря на въпросите: какво е това болест, с какво се отличава от здравето, какви са причините и механизмите за развитието на болестта, както и на оздравяването или смъртта.